

Protikorupční program

Zpracoval:

Václav Ibermajer, 10 400

Předkládá:

Mgr. Pavel Vyroubal, bezpečnostní ředitel

Schvaluje:

Ing. Jan Kroupa FEng., generální ředitel

08/2018

Obsah:

I. Úvod	2
II. Protikorupční program	2
1. Vytváření a posilování protikorupčního klimatu	2
1.1. Propagace protikorupčního postoje	3
1.2. Etický kodex	3
1.3. Vzdělávání zaměstnanců.....	4
1.4. Systém pro oznámení podezření na korupci	4
1.5. Ochrana oznamovatelů.....	4
2. Transparentnost	4
2.1. Zveřejňování informací o veřejných prostředcích	5
2.2. Zveřejňování informací o systému rozhodování.....	5
3. Řízení korupčních rizik a monitoring kontrol.....	5
3.1. Hodnocení korupčních rizik	5
3.2. Monitoring kontrolních mechanismů odhalujících korupci.....	6
3.3. Prošetření rizikových oblastí.....	6
4. Postup při podezření na korupci.....	7
4.1. Postupy při prošetřování podezření na korupci	7
4.2. Následná opatření.....	7
5. Vyhodnocování protikorupčního programu	8
5.1. Zpráva o protikorupčním programu ŘSD.....	8
5.2. Aktualizace protikorupčního programu.....	8
III. Závěr	8

I. Úvod

Klíčovým tématem moderního státu postaveného na demokratických zásadách právního státu je boj s korupcí jako s nežádoucím společenským jevem, který postihuje řadu oblastí výkonu veřejné moci a způsobuje nemalé ekonomické ztráty celé společnosti. Korupce v širším smyslu slova zahrnuje veškeré chování veřejných osob, které se odchyluje od formálně stanovených a zákonem daných norem za účelem dosažení soukromého finančního prospěchu nebo neoprávněné výhody.

Příčiny korupce je možné definovat jako chyby systému nebo jednotlivce, které vedou ke vzniku rizik, tedy možnosti výskytu korupčního jednání. Důvod vzniku korupce, je jeden, a to dávání přednosti dílčímu zájmu před zájmem celku.

Korupční jednání jako nežádoucí společenský jev je postihováno i zákonem č. 40/2009 Sb., trestním zákoníkem, a to v § 331 – „Přijetí úplatku“, § 332 – „Podplácení“, § 333 – „Nepřímé úplatkářství“. Trestní zákoník též vymezuje pojmy „úplatek“, „úřední osoba“, „obstarávání věci obecného zájmu“.

Kromě úplatkářství je v právním řádu zakotveno několik dalších skutkových podstat trestných činů, které definují korupční chování. Jde především o vybrané trestné činy úředních osob podle ustanovení § 329 – Zneužití pravomoci úřední osoby a § 330 – Maření úkolu úřední osoby z nedbalosti.

K trestným činům, které mají znaky korupčního chování, lze řadit také trestné činy podle ustanovení § 180 – Neoprávněné nakládání s osobními údaji, § 255 – Zneužití informace a postavení v obchodním styku, § 256 – Sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě, § 257 – Pletichy při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži, § 258 – Pletichy při veřejné dražbě.

Při vypracování Interního protikorupčního programu Ředitelství silnic a dálnic ČR (dále jen „Protikorupční program“) byl využit Resortní interní protikorupční program Ministerstva dopravy vedený pod Č. j.: 8/2018-040-KOR/23, schválen ministrem dopravy dne 12. 7. 2018. V určitých částech je na něj odkazováno. Dále je Protikorupční program vypracován v souladu s Akčním plánem boje s korupcí na rok 2018 a aktualizován na základě Usnesení vlády ČR č. 853 ze dne 29. listopadu. 2017, kterým byla schválena aktualizace Rámcového rezortního interního protikorupčního programu.

Protikorupční program obsahuje pět základních částí:

- 1. Vytváření a posilování protikorupčního klimatu, což je snižování motivace zaměstnanců ke korupci a zvyšování pravděpodobnosti jejího odhalení.**
- 2. Transparentnost, jejímž cílem je zvyšování pravděpodobnosti odhalení.**
- 3. Řízení korupčních rizik a monitoring, kterým jsou míněny účinné kontrolní mechanismy a zajištění efektivního odhalování korupčního jednání.**
- 4. Nastavení postupů při podezření na korupci, kterými jsou minimalizovány ztráty způsobené korupčním jednáním a jimiž je zabráněno opakování korupčního jednání.**
- 5. Vyhodnocení a aktualizace protikorupčního programu, kterým dojde jednak k jeho upřesnění a zdokonalení, jednak toto vyhodnocení umožní koordinaci protikorupčních aktivit napříč organizací.**

Protikorupční program má za cíl stanovit „Rizikové oblasti“, ve kterých by mohlo docházet k výskytu korupce. V souvislosti se stanovenými „Možnými zdroji korupce“ pak definovat „Opatření k minimalizaci možného rizika“.

II. Protikorupční program

1. Vytváření a posilování protikorupčního klimatu

Cílem je snižování motivace zaměstnanců ke korupčnímu jednání a zvyšování pravděpodobnosti odhalení takového chování. Hlavním pilířem musí být snaha o vytváření prostředí, ve kterém je korupční jednání odmítáno a je zdůrazňována ochrana majetku státu. Hlavními nástroji pro budování takového prostředí je osvěta, posilování morální integrity zaměstnanců, nastavení důvěryhodných mechanismů pro oznámení podezření na korupční jednání a aktivní propagace etických zásad.

1.1. Propagace protikorupčního postoje

Zaměstnanci Ředitelství silnic a dálnic ČR (dále jen „ŘSD“) jsou povinni se seznamovat s vnitřními předpisy, jejichž součástí je i etický kodex. Nově nastupující zaměstnanci stvrzují svým podpisem již na personálním oddělení, že uvedený etický kodex obdrželi.

Všichni vedoucí zaměstnanci musí aktivně vystupovat v boji s korupcí a k tomuto vést i své podřízené zaměstnance.

Úkol č. 1. 1. 1. Aktivně propagovat protikorupční postoj na pracovišti.

Zodpovídá: Všichni vedoucí zaměstnanci.

Termín: Průběžně, trvale.

Úkol č. 1. 1. 2. Na poradách se svými podřízenými zhodnocovat korupční situaci na pracovišti a vycházet přitom z mapy korupčních rizik. Podřízené zaměstnance seznamovat s korupčními případy, které se za uplynulé období na pracovišti staly, sdílet způsob jejich řešení a důsledky.

Zodpovídá: Všichni vedoucí zaměstnanci.

Termín: Průběžně, trvale.

Úkol č. 1. 1. 3. Klást důraz na prošetření podezření na korupci a na vyvození adekvátních disciplinárních a jiných opatření v případě prokázání.

Zodpovídá: Všichni vedoucí zaměstnanci.

Termín: Průběžně, trvale.

1.2. Etický kodex

Etický kodex zaměstnanců ŘSD byl vydán závazně formou Směrnice GŘ č. 10/2015 verze 2.0 a schválen generálním ředitelem ŘSD dne 18. 10. 2016 s účinností od 1. 1. 2016. Pro snazší dostupnost je zveřejněn na intranetových stránkách ŘSD. Etický kodex identifikuje hodnoty, k nimž by se zaměstnanci měli hlásit. Porušení Etického kodexu je posuzováno jako porušení zákoníku práce, resp. pracovního řádu se všemi z toho vyplývajícími důsledky.

Článek 5 a 7 **Etického kodexu** upravuje boj s korupcí následovně:

- S výkonem pracovní činnosti zaměstnance ŘSD je neslučitelné jakékoliv korupční jednání.
- Zaměstnanec ŘSD nevyžaduje a nesmí přijmout žádné dary nebo jiná zvýhodnění, které by mohly ovlivnit zákonnost a nestrannost výkonu jeho pracovních povinností a rozhodování.
- Neposkytuje ani nenabízí nikomu žádnou výhodu spojenou s využitím svého profesního postavení. Jedná tak, aby se při plnění jemu svěřených úkolů nedostal do postavení, ve kterém by byl zavázán nebo se cítil být zavázán oplatit službu či laskavost, která mu byla prokázána.

Zjistí-li zaměstnanec ŘSD ztrátu, neodpovědné hospodaření s majetkem, podvodné nebo korupční jednání, anebo se oprávněně domnívá, že se na něm vyžaduje, aby jednal způsobem, který je v rozporu s právními předpisy nebo je neetický, oznámí toto bez zbytečného odkladu svému nadřízenému.

Úkol č. 1. 2. 1. Propagovat obsah Etického kodexu podřízeným zaměstnancům a aktivně prosazovat a kontrolovat jeho dodržování.

Zodpovídá: Všichni vedoucí zaměstnanci.

Termín: Průběžně, trvale.

1.3. Vzdělávání zaměstnanců

Vzdělávání zaměstnanců v oblasti boje proti korupci je založeno na vstupním seznámením s předpisy a průběžným vzděláváním formou každoročního proškolení. Toto proškolení je vedeno formou e-learningu, který je dostupný na intranetových stránkách ŘSD, v sekci pro zaměstnance v podobě powerpointové prezentace.

Úkol č. 1. 3. 1. Zajistit každoroční průběžné proškolení zaměstnanců v oblasti boje proti korupci formou powerpointové prezentace.

Zodpovídá: Odbor bezpečnosti

Termín: 1 x ročně

1.4. Systém pro oznámení podezření na korupci

Osoby, jenž chtějí učinit oznámení o podezření na korupci se mohou obracet přímo na nadřízený orgán, kterým je Ministerstvo dopravy (správní orgán), a to i se stížnostmi proti nevhodnému chování zaměstnanců nebo proti postupu ŘSD. Podání či oznámení k výše uvedenému je možnost zaslat na adresu elektronické podatelny Ministerstva dopravy posta@mdcr.cz. Písemná podání přijímá kancelář podatelny umístěná v budově Ministerstva dopravy. Podání je možno směřovat jen na adresu stiznosti@mdcr.cz. Na „Vyřizování stížností občanů“ – internetové stránky MD v sekci stížnosti <https://www.mdcz.cz/Ministerstvo/Stiznosti>. Stížnosti, jejichž řešení je v kompetenci MD, je možno zaslat na adresu elektronické podatelny MD posta@mdcr.cz.

Oznámení lze také učinit osobně či písemně (el. poštou) nadřízenému nebo bezpečnostnímu řediteli, který o uvedeném sepíše záznam a následně seznámí generálního ředitele. Oznámení lze učinit také přímo generálnímu řediteli ŘSD.

Z oznámení by mělo být zřejmé tyto informace:

- a) identifikace osob podezřelých ze spáchání protiprávního jednání a všech zúčastněných osob,
- b) označení profitujících osob,
- c) popis protiprávního jednání,
- d) konkrétní důkazy nebo poznatky podporující podezření ze spáchání protiprávního jednání.

Při důvodném podezření na korupci a případném vyloučení vykonstruovaných oznámení z důvodu úmyslného poškození jiného zaměstnance jsou příjemci oznámení povinni vše bezodkladně postoupit kterémukoliv policejnímu orgánu nebo státnímu zastupitelství.

1.5. Ochrana oznamovatelů

Osoba, která podala stížnost nebo učinila oznámení, nesmí být přímo nebo nepřímo postihována nebo znevýhodňována. Příjemce oznámení nesmí sdělit informace o oznamovateli dalším osobám, mimo postup uvedený v bodu 1.4.

Úkol č. 1. 5. 1. Propagovat a zajišťovat ochranu oznamovatelů.

Zodpovídá: Všichni vedoucí zaměstnanci / Správci rizik.

Termín: Průběžně, trvale.

2. Transparentnost

Hlavním cílem transparentnosti je odrazování od korupčního jednání tím, že je zvyšována pravděpodobnost odhalení. Zveřejňování pravidelných informací o hospodaření zvyšuje a umožňuje veřejnou kontrolu jak zaměstnanci, tak veřejnosti.

2.1. Zveřejňování informací o veřejných prostředcích

V souladu s platnou legislativou jsou zveřejňovány informace o hospodaření s veřejnými prostředky na webu ŘSD ČR, a to:

- a) **zveřejňování poradců a poradních orgánů**
<https://www.rsd.cz/wps/portal/web/rsd/Reditelstvi-silnic-a-dalnic>
- b) **zveřejňování nabídek prodeje a pronájmu majetku státu**
<https://www.rsd.cz/wps/portal/web/rsd/Nabidka-nepotrebneho-majetku>
- c) **veřejné zakázky (profil zadavatele)**
<https://www.tenderarena.cz/profil/RSD>
- d) **uzavřené smlouvy podle zákona č. 340/2015 Sb., o registru smluv**
<https://smlouvy.gov.cz>

Úkol č. 2. 1. 1. Průběžně aktualizovat zveřejňované informace.

Zodpovídá: Správce dané sekce internetu.

Termín: Průběžně, trvale.

2.2. Zveřejňování informací o systému rozhodování

- a) **organizační struktura**
<https://www.rsd.cz/wps/portal/web/rsd/Reditelstvi-silnic-a-dalnic>
- b) **kontakty na představené a vedoucí zaměstnance**
<https://www.rsd.cz/wps/portal/web/kontakty/kde-nas-najdete>
- c) **profesní životopisy představených a vedoucích zaměstnanců**
<https://www.rsd.cz/wps/portal/web/rsd/Reditelstvi-silnic-a-dalnic>

Úkol č. 2. 2. 1. Průběžně aktualizovat zveřejňované informace.

Zodpovídá: Správce dané sekce internetu.

Termín: Průběžně, trvale.

3. Řízení korupčních rizik a monitoring kontrol

Hlavním cílem je nastavení účinných kontrolních mechanismů, které zajistí efektivní odhalování korupčního jednání. K tomu je třeba identifikovat oblasti se zvýšeným korupčním potenciálem a prověřovat existenci a funkčnost kontrolních mechanismů.

3.1. Hodnocení korupčních rizik

Hodnocení korupčních rizik zahrnuje identifikaci a hodnocení rizik ve všech činnostech ŘSD ČR, vytvoření katalogu korupčních rizik, stanovení strategie řízení korupčních rizik a přijetí opatření ke snížení pravděpodobnosti či dopadu korupčních rizik.

Řízení korupčních rizik vychází z:

- identifikace rizika,
- hodnocení rizika,
- vytvoření strategie,
- nastavení kontrolních mechanismů pro zabránění korupci.

Katalog korupčních rizik se zpracovává na základě pravděpodobnosti vzniku korupčních rizik na jednotlivých útvarech ŘSD, kdy jsou zohledněny rizikové oblasti a možné riziko, dále je uvedeno opatření k minimalizaci tohoto rizika. Následně je vypočteno celkové riziko jako násobek pravděpodobnosti výskytu daného rizika a jeho důležitosti (významu vlivu rizika).

Přehled možných zdrojů korupce a odpovídajících opatření k minimalizaci těchto rizik vypracoval odbor bezpečnosti ve spolupráci s níže uvedenými zaměstnanci, určenými jako správci rizik jednotlivých útvarů ŘSD ČR.

Úkol č. 3. 1. 1. Aktualizace korupčních rizik příslušného útvaru a přijetí opatření ke snížení jejich pravděpodobnosti či dopadu.

Zodpovídá: Správci rizik.

Termín: Vždy k datu vyhodnocení Protikorupčního programu

Úkol č. 3. 1. 2. Aktualizace Katalogu korupčních rizik.

Zodpovídá: Odbor bezpečnosti

Termín: Zpravidla při následující aktualizaci Protikorupčního programu

3.2. Monitoring kontrolních mechanismů odhalujících korupci

Jedná se o pravidelnou analýzu rizik v jednotlivých oblastech činnosti, v nichž je riziko korupce hodnoceno jako významné. Vedoucí zaměstnanci, v nichž je korupční riziko hodnoceno v intervalu 4 až 5, zabezpečí průběžnou kontrolu příslušných oblastí. Mimoto minimálně 1x ročně bude provedeno prověření účinnosti kontrolních mechanismů.

Úkol č. 3. 2. 1. Testovat kontrolní a řídicí mechanismy z hlediska toho, jak jsou účinné pro identifikaci a odhalování korupčního jednání a v případě potřeby přijímat opatření k posílení těchto mechanismů.

Zodpovídá: Vedoucí zaměstnanci

Termín: Průběžně, Trvale

3.3. Prošetření rizikových oblastí

Jedná se o pravidelné prošetření oblastí, v nichž je riziko korupce hodnoceno jako významné. Významná jsou rizika, u nichž je dopad rizika hodnocen stupni 4 a výše, dle Katalogu korupčních rizik. Správci rizik, zabezpečí průběžnou kontrolu příslušných rizikových oblastí.

Úkol č. 3.3.1. Provádět prošetřování oblastí, u nichž je dopad hodnocen 4 a výše.

Zodpovídá: Správci rizik, příslušní vedoucí zaměstnanci

Termín: Průběžně, Trvale

Úkol č. 3.3.2. Zhodnotit s vedoucími zaměstnanci v dotčených útvarech účinnost opatření k eliminaci rizik, jehož dopad je hodnocen 4 a výše.

Zodpovídá: Správci rizik

Termín: 2 x ročně

Úkol č. 3.3.3. Prověřit provádění pravidelného prošetřování rizikových oblastí

Zodpovídá: Odbor bezpečnosti

Termín: min. 1 x ročně

4. Postup při podezření na korupci

Cílem je minimalizace ztrát způsobených korupčním jednáním a zabránění opakování obdobného korupčního jednání. Bezodkladná reakce na podezření z korupčního jednání zvyšuje pravděpodobnost jeho úspěšného prověření. Důkladná analýza příčin vzniku korupčního jednání je pak zásadní pro posílení preventivních mechanismů, které sníží celkové riziko korupce.

4.1. Postupy při prošetřování podezření na korupci

Oblast postupů při podezření na korupci úzce váže na dílčí oblasti systému pro oznámení podezření na korupci a ochrany oznamovatelů. V současné době je korupce odhalena z celostátního měřítka z 45% na základě oznámení. V případě podezření je nutné ze strany ŘSD bezodkladně prošetřit relevanci oznámení podezření na korupci. Součástí postupu je důkladná analýza příčin vzniku korupce a ověření korupčního jednání.

Postupy při prošetřování podezření na korupci, které je možné členit na:

- sběr podnětů a podezření,
- posouzení podezření,
- plán postupu prošetření,
 - zabránit dalším škodám,
 - ochránit důkazy,
 - minimalizovat vnitřní konflikty,
 - vymáhání škody,
 - poučení z korupčních kauz.

Interní prošetřování podezření:

- v průběhu šetření nezveřejňovat žádné informace,
- dokladování všech informací (podkladů, které je možné použít),
- disciplinární opatření,
- zveřejnění výsledků šetření,
- informování policie, v případě podezření na spáchání trestného činu.

4.2. Následná opatření

Realizace opatření, která omezí opakování korupčního jednání, či zajistí jeho včasné odhalení v budoucnu.

Následná opatření se uskutečňují v podstatě ve třech rovinách:

- úprava vnitřních procesů,
- disciplinární opatření,
- řešení vzniklých škod.

Součástí opatření je i nastavení postupu a odpovědnosti za rozhodování o disciplinárních opatřeních, týkajících se účastníků korupčního jednání. Disciplinární opatření musí mít za cíl zajistit ochranu majetku státu.

Úkol č. 4. 2. 1. V případě zjištění korupčního jednání realizovat opatření pro omezení jeho opakování a pro zajištění jeho včasného odhalení.

Zodpovídá: Vedoucí zaměstnanci / Správci rizik.

Termín: Trvale.

5. Vyhodnocování protikorupčního programu

Vyhodnocení účinnosti protikorupčního programu je zaměřeno na plnění všech jeho částí (jak kvalitativně, tak i kvantitativně), na účinnost tohoto plnění a na implementaci nápravných opatření.

5.1. Zpráva o protikorupčním programu ŘSD

Každoroční vyhodnocení Protikorupčního programu spočívá ve zpracování zprávy učenými správci rizik o plnění protikorupčního programu.

Obsahem zprávy je podání informace o plnění protikorupčního programu daným útvarem, návrhy na aktualizaci katalogu korupčních rizik, počet identifikovaných podezření na korupci a výsledky jejich prověření, případná nápravných opatření a výsledek hodnocení účinnosti celého protikorupčního programu.

Úkol č. 5. 1. 1. Podání informace na odbor bezpečnosti o plnění protikorupčního programu a návrhů na jeho aktualizaci (se stavem k 31. prosinci každého lichého roku)

Zodpovídá: Správci rizik.

Termín: 1 x ročně do 15. ledna každého sudého kalendářního roku

Úkol č. 5. 1. 2. Vyhodnocení protikorupčního programu (se stavem k 31. prosinci každého lichého kalendářního roku) a zaslání Zprávy o plnění Protikorupčního programu ŘSD státnímu tajemníkovi v MD

Zodpovídá: Odbor bezpečnosti.

Termín: 1 x ročně do 31. ledna každého sudého kalendářního roku

5.2. Aktualizace protikorupčního programu

Na základě ročního vyhodnocení o plnění, bude Protikorupční program aktualizován a jeho aktuální znění bude zveřejněno na intranetových a webových stránkách ŘSD.

Úkol č. 5. 2. 1. Vypracovat aktualizaci protikorupčního programu ŘSD.

Zodpovídá: Odbor bezpečnosti.

Termín: do 30. června každého sudého kalendářního roku

Úkol č. 5. 2. 2. Zveřejnit aktuální znění na webové a intranetové stránce ŘSD.

Zodpovídá: Odbor bezpečnosti.

Termín: Neprodleně po schválení aktualizace.

III. Závěr

Zpracováním Protikorupčního programu je zabezpečeno plnění úkolů stanovených na základě usnesení vlády České republiky ze dne 29. listopadu č. 853.

Protikorupční program nabývá účinnosti podpisem generálního ředitele ŘSD a týž den pozbývá účinnosti protikorupční program č. j.: 11142/2017 - 10400 ze dne 9. května 2017.

Příloha: Katalog korupčních rizik ŘSD ČR